

Vlaams
Parlement

vergadering **C212 – LAN15**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 27 april 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de aanhoudende crisis in de varkenssector

- 1895 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een mechanisme dat extreme grondstoffenprijschommelingen in de varkenshouderij helpt temperen

- 1908 (2010-2011)

3

■

Waarnemend voorzitter: de heer Stefaan Sintobin, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de aanhoudende crisis in de varkenssector - 1895 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een mechanisme dat extreme grondstoffen-prijsschommelingen in de varkenshouderij helpt temperen - 1908 (2010-2011)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: De heer Verfaillie, andere collega's en ikzelf hebben al eerder onze grootste zorg geuit over de crisis in de varkenshouderij. We weten immers dat de varkenshouders al maandenlang dalende verkoopprijzen noteren, in combinatie met stijgende veevoederprijzen.

De brutomarge in de sector staat al vele jaren onder druk, zelfs in die mate dat de continuïteit van heel wat bedrijven in het gedrang dreigt te komen. De nood aan een structurele aanpak zowel op korte als op lange termijn is dan ook groot.

De agrovoedingsketen heeft zich recent opnieuw gebogen over de problematiek. Men erkent de noodzaak om te komen tot meer structurele oplossingen. Men ziet onder andere heil in een mechanisme dat de extreme grondstoffenprijsschommelingen onder controle houdt. Dat is echter geen sinecure. Door op structurele basis te voorzien in variabele, tijdelijke en proportionele compensaties op momenten van zeer scherpe stijgingen of dalingen van grondstoffenprijzen die niet op een andere manier verrekend kunnen worden, hoopt men meer stabiliteit te bereiken. Aangezien dit soort aanpak pas op middellange termijn zijn volledig effect zal krijgen, benadrukte men tegelijk dat ook op korte termijn de volatiliteit van de marktprijzen moet worden getemperd om zo de leefbaarheid van de varkenshouderij te garanderen.

Een structurele oplossing vraagt een aanpak op Europees niveau. Federaal minister van Landbouw Laruelle engageerde zich alvast om in overleg met haar regionale collega's het geformuleerde voorstel te agenderen op de Europese Landbouwwraad van 14 april 2011. Ook op de dialoogdagen over de toekomst van de varkenshouderij zou het thema worden besproken.

Opmerkelijk in heel dit verhaal is dat de verkoopprijs van varkens in België, met 134,9 euro per honderd kilogram, een van de laagste is in Europa. Het Europese gemiddelde bedraagt immers maar liefst 150,64 euro. Voor deze cijfers baseer ik me op de landbouwpers. Dat lijkt toch te duiden op oorzaken die zeer specifiek voor ons land gelden.

Minister-president, werd het voorstel uit het ketenoverleg besproken op de Europese Landbouwwraad? Zo ja, met welk resultaat? Wordt dit onderwerp ook besproken op de dialoogdagen over de toekomst van de varkenshouderij? Wat wordt er tijdens de volgende vergadering verder bediscussieerd? Wat mag de sector daarvan verwachten? Hoe vallen de lagere prijzen bij ons in vergelijking met de andere Europese landen te verklaren? Kan hieraan verholpen worden? Ziet u op korte termijn bijkomende opportuniteiten in flankerende maatregelen om de varkenssector te ondersteunen?

We lazen vanmorgen bij de VIL-berichten (Vlaams Instituut voor de Logistiek) dat u onder bepaalde voorwaarden zou voorzien in overbruggingskredieten met een paar procenten korting. Ik ben verheugd dat te vernemen, maar ik heb nog liever dat we dat eerst hier horen. We weten echter dat u dat ook niet helemaal zelf in de hand hebt en dat sommige mensen op dat vlak bijzonder ijverig zijn. Het resultaat is natuurlijk wel belangrijker dan de plaats van mededeling.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: De heer De Meyer heeft de problematiek al grotendeels geschetst. Zijn inleiding was heel duidelijk.

De rendabiliteit van de varkenshouderij staat al enige tijd onder zware druk als gevolg van de structureel lage varkensprijzen en de toenemende prijsvolatiliteit. In navolging van de gedragscode voor faire relaties tussen aanbieders en kopers heeft de volledige Belgische agrovoedingsketen zich gebogen over deze problematiek. Als ik goed ben ingelicht, is daarover ook al overleg gevoerd met federaal minister van Landbouw Laruelle.

De oorzaken van deze structureel lage prijzen die werden geïdentificeerd op regionaal, nationaal en Europees niveau, moeten volgens het ketenoverleg van de agrovoedingsketen ten gronde worden aangepakt. De Belgische agrovoedingsketen is daarom begonnen met een denkoefening met betrekking tot een mechanisme dat extreme grondstoffenprijsschommelingen in de varkenshouderij moet helpen temperen. Extreme prijsschommelingen vormen niet alleen een probleem voor de varkenshouder, maar voor alle partners van de keten, tot en met de consument.

Minister-president, wat vindt u van een denkoefening voor het temperen van extreme grondstoffenprijsschommelingen in de varkenshouderij? Ziet u een mogelijkheid om overleg te plegen met de federale minister van Landbouw over deze denkoefening? Ziet u een mogelijkheid om die denkoefening mee voor te leggen aan uw Europese collega's?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, geachte leden, ik zou daar graag nog iets aan willen toevoegen. Gisteren meldde De Tijd in een artikel dat een bepaald bedrijf vorig jaar in Rusland graan zou hebben opgekocht en de Russische regering onder druk zou hebben gezet om de grenzen te sluiten. Dat lijkt me ook een probleem voor Europa. Europa moet eens ernstig bekijken wat daar precies is gebeurd. Dat was immers net een van de oorzaken van de hoge graanprijzen van vorig jaar. Als Europees land moeten we daar toch eens ernstig over nadenken. Minister-president, ik ben bereid u dat artikel te bezorgen. Europa is zeer snel om ons op de vingers te tikken, maar als er iets in Rusland gebeurt dat eigenlijk niet door de beugel kan, dan kan dat wel. Het is natuurlijk een groot land, in tegenstelling tot Vlaanderen of België. Bent u bereid om eventueel een initiatief te nemen in Europa, aan de hand van dat artikel?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, geachte leden, mijnheer Callens, ik heb het artikel niet gelezen, maar dank u dat u me dat zult bezorgen. Ik zal dat bekijken en ook contact opnemen met de commissaris voor Handel, Karel De Gucht, die ter zake dan ook de nodige verdere stappen kan zetten.

Aangezien de leden nauwgezet alle publicaties volgen, zullen ze hebben gezien dat de prijzen van het varkensvlees godzijdank toch licht stijgen. Ik heb hier de cijfers van de slachthuizen van 7 januari 2011. Toen bedroeg de prijs nog 97 eurocent per kilo. Volgens de meest recente cijfers, van 24 april 2011, is die prijs toch al gestegen tot 1,15 euro. Het is niet zo dat dit de zaken volledig verhelpt, maar de trend is positief en laten we hopen dat die positieve trend wordt aangehouden. U hebt ook gelezen dat de export van Europees varkensvlees zich voorlopig gunstig ontwikkelt. Tijdens de eerste twee maanden van dit jaar is de export van varkensvlees naar derde landen met 29,6 procent gestegen. In totaal exporteerde de Europese Unie 444.138 ton vlees naar derde landen. Nogmaals, dit zal niet alles volledig oplossen, maar de trend is positief.

Mijnheer De Meyer, u hebt er al naar verwezen: vandaag heeft het Departement Landbouw en Visserij bekendgemaakt dat de modaliteiten voor de overbruggingskredieten met rentetegemoetkoming voor de varkenshouders heel duidelijk zijn vastgelegd en dat de varkenshouders dat nu kunnen toepassen. Tenzij ik me vergis, heb ik dat al in januari aangekondigd.

Ik zal nu ingaan op de concrete vragen van de heren De Meyer en Verfaillie. Het klopt dat op de Europese Landbouwrap van 14 april 2011 het voorstel van het ketenoverleg met betrekking tot prijscompensatiemechanismen bij extreme grondstoffenschommelingen is toegelicht. Tenzij iedereen dat voorstel al heeft, wil ik dat ook graag ter beschikking stellen, om asymmetrische informatieposities te voorkomen. Het voorstel houdt in dat in de keten een prijscompensatiemechanisme in werking zou treden op het moment dat de grondstofprijzen op korte termijn te sterk zouden toenemen. Het gaat om een vrijwillig systeem dat de diverse spelers in de varkenskolom met elkaar zouden afspreken.

Ik moet u wel medelen dat de meningen bij de lidstaten verdeeld waren. Sommige lidstaten waren positief geïnteresseerd, andere vertoonden resoluut weerstand. De Europese Commissie toonde belangstelling en was vooral positief over het feit dat de sector zelf probeert oplossingen te zoeken. Gezien het technische karakter van het voorstel heeft de Europese Commissie toegezegd dat de vertegenwoordigers van de keten het kunnen toelichten op de bijeenkomst van de Europese High Level Group Pig Sector van 6 mei eerstkomend. Het voorstel is dus toegelicht, maar de waarheid gebiedt me erop te wijzen dat er nog een hele weg valt af te leggen om dit voorstel door iedereen te laten steunen, laat staan het ook operationeel te maken.

Mijnheer De Meyer, u hebt me gevraagd of dit onderwerp is besproken op de dialoogdagen. Het voorstel is dus op 14 april 2011 besproken door de Europese Landbouwrap. Het werd eind maart uitgewerkt. We hebben dus nog niet de kans gehad om dat op de dialoogdagen te bespreken. Vandaag, 27 april, vindt de vijfde dialoogdag plaats. Daar kan dat wel aan bod komen. We gaan vandaag de discussie aan over een aantal kwaliteitselementen van het varkensvlees, het belang van de nicheproducten en de mogelijkheden tot meer samenwerking en afspraken in de keten. Bij dat laatste punt kan dit onderwerp zeker aan bod komen.

Ik breng nog eens in herinnering, collega's, dat de dialoogdagen vooral op de langere termijn willen werken, terwijl het voorstel dat is toegelicht op de Europese Landbouwrap, vooral de korte termijn viseert.

Hoe vallen de lagere prijzen bij ons in vergelijking met andere Europese landen te verklaren? Ik heb u daarnet al een aantal prijzen meegegeven. Die tonen een positieve trend. Het is echter zeer moeilijk om op basis van de aan Europa gemelde varkensprijzen vergelijkingen te maken. Het betreft namelijk een notering die elke Europese lidstaat iedere week moet overmaken aan de Europese Commissie.

Het probleem is dat elke lidstaat een zekere marge heeft om te bepalen wat die prijs inhoudt. Europa verplicht om wekelijks de representatieve prijs te noteren van varkensarkassen met een magervleespercentage van 55 procent en meer. In Vlaanderen gebeurt dat op basis van nettocijfers, die worden overgemaakt door drie slachthuizen. In andere landen worden soms ook andere elementen in de prijs opgenomen, zoals transportkosten. Daarom is het aangewezen om vooral de evoluties op te volgen, eerder dan de absolute vergelijkingen te maken. De evoluties zijn voor ons land in elk geval gelijkaardig aan de andere lidstaten.

Het lijkt mij echter niet onlogisch dat bij een zelfvoorzieningsgraad van 240 procent onze handelaars concurrentiële prijzen moeten hanteren om de uitvoer van ons vlees mogelijk te maken.

Voor meer uitleg over de prijsvorming in Vlaanderen verwijs ik graag naar een studie die onze administratie in 2009 heeft opgemaakt, met als titel 'Discussiedocument over prijsvorming in de verschillende sectoren van land- en tuinbouw', waarover we hier in de commissie al uitvoerig hebben gedebatteerd.

Hoewel de prijzen tegen de zomer traditioneel een stijgende trend kennen, blijft de voederkost als een donkere wolk boven de sector hangen. Vanuit de Vlaamse overheid hebben we dan ook diverse initiatieven genomen om de sector wat meer ademruimte te geven. De beslissing om de overbruggingskredieten te verlengen tot 30 juni van dit jaar is

daar een concreet en actueel voorbeeld van. Ook kunnen varkenshouders die deelnemen aan erkende kwaliteitssystemen, zoals het Certus-label, ook in 2011 een steunbedrag krijgen als compensatie voor de extra controlekosten waarmee ze worden geconfronteerd.

De dialoogdagen over de varkenshouderij worden voortgezet. In totaal zullen we er voor de zomer zes georganiseerd hebben. De bedoeling van dat initiatief is de varkenssector in al zijn facetten te belichten en de vertegenwoordigers van de sector samen te brengen om de mogelijke bedreigingen voor de sector te bespreken, kansen te identificeren en oplossingen aan te reiken. Samen met de sector zullen we bekijken of bepaalde thema's nog verder dienen te worden uitgespit. Op 6 mei is er een afsluitende vergadering van de High Level Group Pig Sector, waar conclusies en aanbevelingen zullen worden geformuleerd met betrekking tot de varkenssector op Europees niveau.

Het recente initiatief inzake de extreme prijsschommelingen van de grondstoffen in de varkenshouderij is een aanbod van de sector. Men heeft daar niet eensgezind op gereageerd, maar dat kan nog groeien. Wij gaan resoluut door met de dialoogdagen, om op een duurzame wijze de varkenshouderij alle toekomst te geven. Voor de varkenshouders zelf zijn de prijzen zich toch positief aan het ontwikkelen. Dat is voor iedereen een goede zaak, maar daar kan de problematiek van de voederkosten niet volledig mee worden opgelost.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord, maar ook voor de inspanningen die u de voorbije maanden, weken en dagen hebt geleverd voor de varkenssector. We weten echter dat de zorgen daar nog steeds bijzonder groot zijn.

Minister-president, ik heb met veel aandacht naar uw antwoord geluisterd. Ik begrijp dat het idee om op Europees vlak in compensaties te voorzien voor extreme prijsschommelingen van grondstoffen, een mooi idee is, maar niet eenvoudig om te zetten in de praktijk. Ik kan ook begrijpen dat dit in een vrije Europese markt niet zo evident is. Ik meen wel dat het minstens mogelijk zou moeten zijn dat er, op het moment dat we met die extreme schommelingen worden geconfronteerd, een signaalfunctie is, zodat bijvoorbeeld op Europees niveau de varkenskolom wordt samengebracht en er wordt gekeken wat er vanuit de varkenskolom zelf kan gebeuren, eventueel met ondersteuning van de overheid.

Er is ongetwijfeld al zinvol werk geleverd op de dialoogdagen. Er zijn analyses gemaakt en men kijkt naar een toekomstvisie. Belangrijk voor de sector is dat men tot een toekomstvisie komt die door het beleid in de loop van de volgende maanden of het volgende jaar kan worden geïmplementeerd. Dat is de uitdaging waar men de volgende maanden voor staat.

Minister-president, met betrekking tot de prijzen onthoud ik uit uw antwoord dat je niet alleen de absolute prijzen moet bekijken maar ook de evolutie ervan. Gelukkig is er op dit moment toch wel een gunstige evolutie. Houd er ook rekening mee dat wij vooral een exporterend land zijn. Maar, minister-president, ik blijf toch met mijn zorg zitten: verschillende prijsnoteringen in verschillende Europese landen, dat maakt het voor de mensen niet eenvoudig. Misschien redeneer ik te simplistisch, maar ik vraag mij af of het niet mogelijk is dat men binnen de Europese Gemeenschap tot afspraken komt zodat die prijsnoteringen overal op dezelfde manier zouden gebeuren. Zo zou het hele systeem toch transparanter worden. Ik weet dat dit misschien iets te gemakkelijk geformuleerd is, maar het is toch de moeite waard om dit even te bekijken.

Het is belangrijk dat de inspanningen die u enkele maanden geleden hebt aangekondigd in de commissie Landbouw, inderdaad operationeel worden.

Ik vat kort samen. De sector kent zeker en vast nog zorgen. Het is goed dat er op beleidsmatig vlak wordt voortgewerkt. Maar we weten allemaal dat zolang de prijzen zijn wat ze vandaag zijn, de zorgen jammer genoeg blijven duren. Het moment dat er opnieuw zal moeten worden geïnvesteerd op zeer veel varkensbedrijven omwille van de huisvesting en de strengere

regelgeving op het vlak van dierenwelzijn, wordt een moment van waarheid. Als er op dat moment geen reserve is – en die is er vandaag niet –, zal dat voor veel bedrijven hoe dan ook een moeilijk overbrugbaar moment zijn.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik heb ook de repliek van de heer De Meyer beluisterd. Ik noteer twee zaken. De dialoogdagen worden onverkort voortgezet. Er is er vandaag een gepland. Ik wil u danken voor de vele initiatieven die u hierin neemt. Dat toont duidelijk dat u een hart hebt voor de landbouw.

Ik hoor dat niet iedereen eensgezind is bij het ketenoverleg op Europees niveau over de grondstoffenprijzen. U moet samen met uw federale collega nagaan hoe die besprekingen, die wat in het slop zitten, kunnen worden rechtgetrokken, hoe er toch rond de tafel kan worden gezeten en hoe er samen met Europa kan worden bekeken welke initiatieven er kunnen worden genomen. Ik weet dat België en Vlaanderen veel te klein zijn om dienaangaande structurele initiatieven te nemen. Minister-president, wij zullen dit ongetwijfeld opvolgen en, wie weet, misschien zullen wij daarover in deze commissie nog van gedachten wisselen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Sinds de prijzen stijgen in de varkenssector ben ik blij dat wij de groenen eens kunnen zeggen dat het niet is zoals zij het hier een aantal weken geleden wilden verklaren. Zij zeiden dat de varkenssector in België er niet meer moest zijn en dat we best zonder konden. Het is jammer dat zij hier nu niet zijn. Zij gaven als pessimisten de indruk dat wij dat allemaal niet meer nodig hebben. Maar zij vergaten dat wij mede aan de varkenssector ons goede bruto nationaal product te danken hebben.

Minister-president, ik heb intussen het artikel opgevraagd. Het gaat over Glencore. Ik citeer tien lijntjes, u zult onmiddellijk begrijpen waarover het gaat. “De grondstoffenhandelaar Glencore heeft vorige zomer geld verdiend aan de Russische graancrisis. Nadat Glencore posities à la hausse had opgebouwd in maïs- en tarweprijzen, drong de groep bij de Russische overheid aan op een exportverbod. Enkele dagen later ging het verbod in en explodeerde de graanprijs.”

Dat is de inleiding op een heel klein artikeltje, maar het is volgens mij toch heel belangrijk voor deze en andere sectoren. Samen met Europees commissaris De Gucht bent u goed geplaatst om daar op Europees niveau iets aan te doen. Ik zal u straks het artikel overhandigen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Collega’s, dank u voor de reacties. Wij hebben, met de steun van deze commissie, geïnvesteerd in de varkenssector in Vlaanderen, ook in moeilijke tijden. Ik herinner mij dat er in de tijd van Vera Dua en anderen geen investeringssteun werd verleend aan varkensboeren die nieuwe stallen zetten. Dat is lang geleden. De resultaten, ook wat onze stallen betreft, zijn nu merkbaar. Daar moet blijvend in worden geïnvesteerd. Vandaar dat we het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) blijven voeden omdat een belangrijk deel van de steun aan de varkenssector via die investeringen loopt.

Mijnheer Callens, ik zal het artikel volledig lezen. In deze commissie werd al besproken dat de speculatie op grondstoffen en op tarwe en andere granen, met als gevolg dat de voedselprijzen sterk kunnen stijgen en de landbouwsector in gevaar komt, een zeer delicaat gegeven is. U weet dat ook Frankrijk als voorzitter van de G20 daar een punt van wilde maken. We moeten daar blijvend aan werken. Als bedrijven of mensen grof geld verdienen door op zulke wijze te speculeren, heeft dat zeer nefaste gevolgen.

Het is goed dat de vertegenwoordiger van Groen! nu binnenkomt om de rest van het verhaal over de aardappelen en de proeven die daarmee gebeuren, mee te maken. Ik wil alleen maar

zeggen dat het spijtig is dat wordt aangekondigd, zelfs met de datum erbij, 29 mei, dat men die proefvelden zou willen vernietigen. Dat heeft niets te maken met Groen!, vermoed ik – of het heeft zelfs volledig, volstrekt, niets met Groen! te maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■